

3. Ренан Э. Что такое нация? / Э. Ренан // Собрание сочинений в 12-ти томах / Э. Ренан; [пер. с фр., под ред. В. Н. Михайловского]. – К., 1902. – Т.6. – С.87–101. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/History/Article/Ren_Nacia.php

4. Смит Э. Нация и национализм в глобальную эпоху / Э. Смит; [пер. с англ. М. Климчука и Т. Цимбала]. – К.: Ника–Центр, 2006. – 320 с.

5. Сталин И. В. Марксизм и национальный вопрос? / И. В. Сталин [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.marxists.org/russkij/stalin/t2/marxism_nationalism.htm

6. Гелнер Е. Нации та націоналізм; Націоналізм / Е. Гелнер; [пер. з англ.]. – К.: Таксон, 2003. – 300 с. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://litopys.org.ua/gellner/gel.htm>

7. Возняк Т. Глобалізація як виклик людству / Т. Возняк // Незалежний культурологічний часопис «Ї». – 2000. – №19. – С.27–48.

8. Культурология. XX век. Энциклопедия в 2-х томах / Гл. ред. С. Я. Левит [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.psylib.ukrweb.net/books/levit01/>

9. Гиденс Е. Ускользающий мир: как глобализация меняет нашу жизнь / Е. Гиденс; [пер. с англ.]. – М.: «Весь Мир», 2004. – 120 с.

10. Ясперс К. Духовная ситуация времени. 1931 / К. Ясперс // Смысл и назначение истории / К. Ясперс; [пер. с нем. М. Левиной]. – М.: Политиздат, 1991. – С.287–418.

11. Бек У. Что такое глобализация? / У. Бек; [пер. с нем. А. Григорьева и В. Седельника; общая ред. и предисл. А. Филиппова]. – М.: Прогресс–Традиция, 2001. – 304 с.

12. Файзуллин Ф. Национальные ценности и ценностные ориентации современного поколения / Ф. Файзуллин [Электронный ресурс]. – Режим доступа: vatandash.ru/index.php?article=1795

13. Кіс Р. Глобалізація – локалізація – глокалізація (американське, шведське і українське бачення) / Р. Кіс [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.ji.lviv.ua/n19texts/kis.htm>

References

1. Kas'yanov H. Teoriya natsiyi ta natsionalizmu: Monohrafiya / H. Kas'yanov. – K.: Lybid', 1999. – 352 s. [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupa: <http://litopys.org.ua/kasian/kas.htm>

2. Hobsbaum E. Natsii i natsionalizm posle 1780 g. / E. Hobsbaum; [per. s angl. A. A. Vasileva]. – SPb.: Aleteyya, 1998. – 306 s.

3. Renan E. Chto takoe natsiya? / E. Renan // Sbranie sochineniy v 12-ti tomah / E. Renan; [per. s fr., pod red. V. N. Mihaylovskogo]. – K., 1902. – T.6. – S.87–101. [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupa: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/History/Article/Ren_Nacia.php

4. Smit E. Natsiya i natsionalizm v globalnuyu epohu / E. Smit; [per. s angl. M. Klimchuka i T. Simbala]. – K.: Nika–Tsentr, 2006. – 320 s.

5. Stalin I. V. Marksizm i natsionalnyy vopros? / I. V. Stalin [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupa: http://www.marxists.org/russkij/stalin/t2/marxism_nationalism.htm

6. Gelner E. Natsiya i natsionalizm; Natsionalizm / E. Gelner; [per. z anhl.]. – K.: Takson, 2003. – 300 s. [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupa: <http://litopys.org.ua/gellner/gel.htm>

7. Voznyak T. Hlobalizatsiya yak vyklyk lyudstvu / T. Voznyak // Nezalezhnyy kul'turolohichnyy chasopys «Yi». – 2000. – №19. – S.27–48.

8. Kulturologiya. XX vek. Entsiklopediya v 2-h tomah / Gl. red. Levit S. Ya. [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupa: <http://www.psylib.ukrweb.net/books/levit01/>

9. Gidens E. Uskolzayushchiy mir: kak globalizatsiya menyaet nashu zhizn / E. Gidens; [per. s angl.]. – M.: «Ves Mir», 2004. – 120 s.

10. Yaspers K. Duhovnaya situatsiya vremeni. 1931 / K. Yaspers // Smyisl i naznachenie istorii / K. Yaspers; [per. s nem. M. Levinoy]. – M.: Politizdat, 1991. – S.287–418.

11. Bek U. Chto takoe globalizatsiya? / U. Bek; [per. s nem. A. Gri-goreva i V. Sedelnika; obschaya red. i predisl. A. Filippova]. – M.: Progress–Traditsiya, 2001. – 304 s.

12. Fayzullin F. Natsionalnye tsnnosti i tsnnostnyie orientatsii sovremennogo pokoleniya / F. Fayzullin [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupa: vatandash.ru/index.php?article=1795

13. Kis' R. Globalizatsiya – lokalizatsiya – globalizatsiya (amerykans'ke, shvedsk'ke i ukraiynsk'ke bachenneya) / R. Kis' [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupa: <http://www.ji.lviv.ua/n19texts/kis.htm>

Malakhova O. M., graduate student of the Department of Theory and History of Culture, Faculty of Philosophy, Lviv National Ivan Franko University (Ukraine, Lviv), olya_malakhova@mail.ru

The value of a nation of globalization

The article analyzes the concept of «nation». The questions about the role of the nation to the public, in particular to analyze its value in the period of globalization.

Discloses the impact of globalization and its attendant integration and unification of cultures in the life of the nation. Globalization, which unites the world, the increasing interdependence and interpenetration of cultures, nations challenge: there is a threat to the existence of the nation as a community of people with their own specific features, cultural codes. Argues the thesis that globalization is a factor to rethink the value of the nation.

Keywords: nation, globalization, cultural globalization, westernization, value.

Малахова О. М., аспірантка кафедри теорії та історії культури філософського факультету, Львівський національний університет ім. Івана Франка (Україна, Львів), olya_malakhova@mail.ru

Цінність нації в період глобалізації

Проведено аналіз поняття «нація». Розглянуто питання про роль нації для суспільства, зокрема проаналізовано її значення в період глобалізації. Розкрито вплив глобалізації і обумовленої нею інтеграції та уніфікації культур на існування нації. Глобалізація, яка об'єднує світ, посилює взаємозалежність і взаємопроникнення культур, кидає виклик націям: виникає загроза самому існуванню нації як спільноти людей, що мають свої специфічні ознаки, культурні коди. Аргументується теза про те, що глобалізація є фактором переосмислення цінності нації.

Ключові слова: нація, глобалізація, культурна глобалізація, вестернізація, цінність.

* * *

УДК 101.2

Москалик Г. Ф.,
доктор філософських наук, доцент, професор
кафедри психології, педагогіки та філософії,
Кременчуцький національний університет
ім. М. В. Остроградського, директор Департаменту
освіти виконкому Кременчуцької міської ради
(Україна, Кременчук), 380672712416@yandex.ua

Філософія сучасних викликів суспільства

Автор описує сучасний стан філософії як напрямку досліджень та навчального предмету у вищих навчальних закладах. Увага зосереджена на проблемах викладання філософії, на найближчих завданнях. Зроблено спробу окреслити виклики, які стоять перед сучасним суспільством та вченими – філософами по моделюванню майбутнього життя людства в інформаційно-комунікаційному середовищі. Дослідник визначає, що становлення інноваційної освіти є найважливішою державною задачею. Подолання викликів для збереження і збагачення творчих сил людини, їх максимальної реалізації у життєвому просторі передбачає всебічний розвиток інтелекту, який постає рушійною силою переходу від інформаційного суспільства до суспільства знань.

Ключові слова: виклики суспільства, інформаційне суспільство, сучасний стан філософії, розвиток інтелекту.

Сучасний стан філософії змушує фахових філософів та й простих громадян часто звертати увагу на ставлення суспільства до філософської думки.

Про реформу освіти, зокрема філософської, розмови точаться давно, і тому на словах ми нібито до неї готові, ба навіть робили певні (доволі розрізнені й несистемні, якщо чесно) кроки в її напрямі. Але тільки тоді, коли подих історії актуалізується й постає із невидимих можливостей як невинний бурхливий потік, тільки тоді можна усвідомити справжню ціну своєї готовності. Не варто розглядати ці міркування як надміру пафосні, адже цього року філософія в Україні таки мала всі шанси припинити своє існування як інституціональна форма освіти й науки, вперше після 50–60 – х рр. ХІХ ст. [6, с. 6].

З одного боку, останні новачі у питаннях вивчення у вищих навчальних закладах філософії як дисципліни, змушують філософів задумуватися над питанням подальшого існування філософії. З іншого боку, противники, критики та просто невігласи відстоюють думку про «застарілість» філософії, про «невідповідність часу», про «недолугість методики викладання» філософії у вищих навчальних закладах.

Утім, занадто яскравим «дискурсом ненависті» відзначалися явні фрики й екзоти, яких завжди не бракує в будь-якій юрбі. А от раціональні анти філософські аргументи: філософи живуть у відриві від тих фахових кафедр, студентам яких викладають, не беруть до уваги специфіки тих чи тих фахових напрямів, пропонуючи всім однаковий набір не унаочнених «сухих абстракцій»; є пихатими й зарозумілими, не узгоджують своїх програм, не реагують на пропозиції, словом, «не чують» [6, с. 8–9].

Сьогодні існування філософської спільноти, як такої, що визначається необхідною на рівні суспільства, знаходиться під загрозою, тому філософія повинна провести власний ребрендинг для того, щоб набути популярності як предмет дослідження.

Успіх громадського спротиву, що дав змогу певною мірою зберегти місце філософії в освітньому процесі, не розв'язує проблему раз і назавжди, а лише відтермінує той момент, коли вона знову дасть про себе знати. Тому варто спробувати подивитися на ситуацію і з іншого боку, зосередивши увагу не тільки на протистоянні утискам з боку Міністерства освіти та намаганні нормативно закріпити статус філософії як загальнообов'язкової навчальної дисципліни, але й на питанні до самих себе: чи відповідає вітчизняна філософія потребам сучасного суспільства настільки, щоби зберегти цей статус навіть без законодавчого регулювання [10, с. 24].

Ця ситуація змушує замислитися не тільки про примусове витіснення філософії з освітнього простору, але й про невідповідність університетської філософії в її сучасному вигляді потребам студентської молоді.

Для того, щоб вижити, філософія повинна враховувати потреби ринку, його вимоги до випускників, та запропонувати суспільству щось таке, від чого воно не зможе відмовитись.

При цьому важливо пам'ятати, що освітній запит має більш глибоку природу, ніж просто запит ринку, тому не слід переводити дискусію про освіту лише в рамки попиту, ринку освітніх послуг, прибутків, пам'ятаючи про важливість соціального, культурного, морального значення філософії.

Утім, неможливо вести розмову про філософію в системі освіти, забуваючи про сучасний стан університетської освіти як такої, а також сфери гуманітарного знання загалом. Сьогодні, як зазначають фахівці, у цій сфері склалися умови, коли розвиток філософії стає майже неможливим.

«Гуманітарна освіта хворіє на ті ж хвороби, що й українська освіта загалом, – зазначає Сергій Пролєєв. – Не буду торкатися школи – це предмет окремої розмови. Що стосується університету, то головна біда – симулятивний характер більшості освітніх практик та інституцій. На жаль, вища освіта великою мірою перетворилася на контору з видачі документів про освіту замість правдивої підготовки фахівців. Не кажу вже про застарілість та низьку якість підготовки, які часто присутні навіть там, де таки намагаються навчати. Надто поширеною є ситуація, коли навіть не намагаються. Просто торгують повітрям, видають дипломи, свідоцтва про освіту замість самої освіти. Це розповсюджена пошесть і головний ворог освітньої системи. Не вилікувавши цю хворобу, ніколи не матимемо якісної освіти. Інша велика біда – це просто неадекватна чи вада, а біда – фатальна відсутність в країні правдивих університетів. Закладів з такою назвою безліч,

а от назвати без застережень, бодай єдиний повноцінний університет – велика трудність» [9].

«Сьогодні в Україні йдеться поки що не про доцільність філософії у вищій освіті, а про доцільність вищої освіти як такої, – заявляє Олег Хома. – На тлі масовізації вищої освіти змінюються її функції. Тепер вища освіта має вже не стільки відігравати роль «кузні еліт», скільки приховувати безробіття або просто утримувати молодих людей під контролем: забирати з вулиці в приміщення, де вони нібито чомусь навчаються, обмежуючи тим самим пасіонарний потенціал молоді та утримуючи її від участі у вуличних акціях та безладах. За таких умов я не став би очікувати якогось прогресу, тому питання про те, наскільки філософія потрібна в освіті, передчасне. Спочатку треба відповісти на питання: чи потрібна нам взагалі освіта? Поки немає відповіді на це питання, немає сенсу ставити питання про філософію» [8].

На думку Вахтанга Кебуладзе, «українські університети, принаймні гуманітарні факультети, дуже далекі від моделі наукового топосу, в якому освіта студентів полягає не в тому, що вони, як у школі, слухають лекції і читають удома книжки, готуючись до семінарів, а втому, що вже з рівня магістрів вони починають брати участь у дослідженнях і долучаються до серйозних наукових проектів. У нас цього взагалі немає. Цього не дозволяє сама наша система, адже в університетах украї мало фахівців, які мають можливість займатися дослідницькою діяльністю» [7].

Понад те, йдеться не лише про вади системи освіти, але й про специфіку сучасного українського суспільства в цілому. «Університет – це інституція, що обстоє й розвиває автономію розуму (в різних її виявах) як один з головних чинників існування суспільства, людини, ведення будь-яких справ. Університет плекає автономію розуму і водночас живиться нею. Але в Україні автономія розуму – цей давній і класичний здобуток модерну (а за великим рахунком – всієї європейської культурної традиції) – цілковито відсутній, – визнає Сергій Пролєєв. – Сам розум, здатність і потуга раціонального мислення на вітчизняних теренах знаходяться на маргінесі. Там само, закономірно, знаходяться й гуманітарні науки, а з ними й гуманітарна освіта».

«Що стосується ставлення до гуманітарної освіти та взагалі науки, то наша держава зробила все, щоб їх знецінити, – констатує Сергій Пролєєв. – Досить назвати оклади наукових співробітників, щоб подальші коментарі були зайві. Наприклад, випускник університету, людина з вищою освітою – [не бакалавр, магістр] – приходять в академічний інститут і на посаді лаборанта має оклад аж у 1400 гривень – на рівні мінімальної зарплати. В багатьох установах прибиральниці отримують більше. Зарплата професора – близько 200 доларів. Хто може прагнути такого рівня статків? Цим можна тільки лякати й принижувати» [8].

Але, так чи інакше, життя триває, світ повними кроками іде по шляху розбудови інформаційного суспільства. А воно, відповідно, ставить до кожного етапу життя, до кожної галузі життєдіяльності свої вимоги, свої питання, свої виклики. Зупинимось на окремих із них.

Дослідження Л. Блозви говорять, що аналіз сучасного стану розвитку і впровадження сенсорних технологій та їхнього впливу на процес перетворення природи людини, стверджує, що сьогодні вже не можливо не звертати уваги

на сфери застосування таких технологій, які породжені меганаукою. На жаль, цей процес носить не тільки позитивний, але й негативний характер соціокультурних наслідків використання вказаних вище соціогуманітарних технологій. В перспективі прийдешній прогрес сенсорних технологій може призвести до прискорення процесу зміни виду *Homo sapiens*, коли на зміну йому прийде новий вид постлюдини, який буде володіти особливими здібностями, новими органами почуттів і надпотужним гібридним інтелектом, що становить фундаментальну проблему природної та соціокультурної основи людського існування, збереження сутності людини.

Сенсорно-технологічна революція означає не тільки процес розвитку сенсорних технологій і все різноманітні когнітивних практик їх застосування в соціогуманітарній сфері. Це лавина соціогуманітарних перетворень, яка охопила NBIC – цивілізацію у всій її тотальності і перетворює всі сфери життєдіяльності людини [1, с. 258].

Іншим важливим питанням світового реформування є використання у житті людини інтернет-технологій.

Ідеальним варіантом контролю над виробництвом країни із плановою економікою можна було б вважати спочатку вироблення істинної філософської теорії, яка пояснювала б розвиток суспільства із наступними кроками: по-перше із внесенням даної теорії у задалегідь підготовлену мережу обчислювальних центрів, а по-друге, внесенням до даної мережі всіх необхідних даних, після чого не комп'ютер би був використаний заради прогнозу, а автоматично здійснюваний прогноз став би знаряддям автоматизованого планування та здійснення господарської діяльності. В дійсності ж світ пішов іншим шляхом – комп'ютерні мережі розвилися набагато швидше і сильніше, ніж піонери кібернетики могли очікувати, але стрижнем такого розвитку став індивідуальний інтерес. Соціальна теорія за такого сценарію має бути сумісною із прогнозуванням і моделюванням, а для цього в теорії має підкреслюватися роль одного соціального фактору із нехтуванням іншими.

Для використання величезного потенціалу, який приховує в собі Всесвітня Павутина, потрібна наразі не лише теорія, що могла б пояснити те, що відбувається, а деяке неймовірне по силі *self-fulfilling prophesy* (пророцтво, що саме себе виповнює), яке б стало, по-перше, (істинною) соціальною теорією, по-друге, мотиватором і поштовхом до змін соціальних стосунків, а по-третє, за необхідності, знаряддям соціального прогнозування, як це і планувалося дизайнерами ОГАС.

Вчений І. Девтеров пише в статті «Віртуальність масового суспільства»: «дійсним ресурсом у новій ситуації є не контроль засобів комунікації (як це було раніше), а сама здатність формувати суб'єкти комунікації, формувати комунікативні спільноти в новому соціо-технологічному середовищі – кібер-комунікативному континуумі. І здатність формувати суб'єкти комунікації – зовсім не із сфери технологій маніпулювання свідомістю, а із сфери володіння гуманітарною традицією, її носії – філософи та соціологи, а не фахівці з маніпуляції феноменами свідомості» [2, с. 25].

Надихає і водночас бентежить в сьогоденній ситуації те, що за, реалізації проектів подібних вищеописаному, Інтернет, незлічені потужності ЕОМ та волі їх користувачів, є не лише досліджуваним, тим, що досліджується, але також і тим, що змінює та змінюється.

Світ людей, немов істота, що годує себе, росте, змінюється і дивиться у невідоме, може нарешті отримати щось на кшталт свідомості [4, с. 271–272].

Дослідник В. Ігнатко зазначає, що у новітню епоху розширення життєвого простору людства відбувається у процесі інформаційної революції і формування постіндустріального суспільства. Поширення новітніх технологій, насамперед – мережі Інтернет, якісно змінило контури життєвого простору людини. Віртуальний простір, породжений сучасними інформаційними і комунікативними технологіями, принципово змінює межі реального та можливого, розширюючи людські можливості і водночас створюючи загрозу витиснення дійсних соціальних цінностей їх уявними заміниками.

Подолання цього виклику для збереження і збагачення творчих сил людини, їх максимальної реалізації у життєвому просторі передбачає всебічний розвиток інтелекту, який постає рушійною силою переходу від інформаційного суспільства до суспільства знань.

Невичерпність пізнання світу, стратегічним ресурсом якого є соціальний інтелект, розкриває безмежжя сучасного життєвого простору людини і спрямовує її у майбутнє – до суспільства, побудованого на засадах випереджаючої неперервної освіти і гуманістичної етики [3, с. 286].

Становлення інноваційної освіти є найважливішою державною задачею. Це обумовлено необхідністю переходу до більш ефективної й мобільної соціально-економічної системи побудови громадянського суспільства.

Стратегічним напрямом перспективного розвитку системи освіти України, механізмом інтеграції до світового системного інформаційного суспільства є втілення нових педагогічних технологій [5, с. 321].

Список використаних джерел

1. Блозва Л. М. Революція сенсорних технологій та їх вплив на преображення людської природи / Л. М. Блозва // «Гілея: науковий вісник»: Збірник наукових праць. – К., 2015. – Вип.101 (10). – С.258.
2. Девтеров І. В. Віртуальність масового суспільства / І. В. Девтеров // Мультиверсум. – 2011. – Вип.2 (100). – С.23–32.
3. Ігнатко В. С. Безмежність «життєвого простору» людини епохи інформаційної революції / В. С. Ігнатко // «Гілея: науковий вісник»: Збірник наукових праць. – К., 2015. – Вип.101 (10). – С.286.
4. Міняйло В. С. Філософські аспекти моделювання та прогнозування розвитку кіберпростору як нової соціальної реальності / В. С. Міняйло // «Гілея: науковий вісник»: Збірник наукових праць. – К., 2015. – Вип.101 (10). – С.271–272.
5. Москалик Г. Ф. Філософська парадигма модернізації освіти в умовах інформаційно-комунікативного середовища: монографія / Г. Ф. Москалик. – Кременчук: Видавництво «Християнська Зоря», 2014.
6. Хома О. Філософія на межі / Олег Хома // Філософська думка. – 2015. – №6. – С.6, 8–9.
7. Ясна І. Гуманітарна освіта в Україні: між советським спадком і цивілізованим майбутнім [Електронний ресурс] / І. Ясна, В. Кебуладзе // Освітня політика: портал громадських експертів. – 2015.
8. Ясна І. Про філософію [Електронний ресурс] / І. Ясна, О. Хома // Освітня політика: портал громадських експертів. – 2015. – Режим доступу: <http://education-ua.org/ua>
9. Ясна І. Філософія в освітньому просторі: потенціал ліцею [Електронний ресурс] / І. Ясна, С. Пролєв // Освітня політика: портал громадських експертів. – 2015. – Режим доступу: <http://education-ua.org/ua/articles/502-mistse-filosofiji-v-ukrainskij-osviti-mizh-universitetom-ta-litseem>.
10. Ясна І. Чи потрібен «ребрендинг» української філософії? / І. Ясна // Філософська думка. – 2015. – №6. – С.24.

References

1. Blozva L. M. Revolucija sensoryh tehnologij ta i'h vplyv na preobrazhennja ljuds'koi' pryrody / L. M. Blozva // «Gileja: naukovyj visnyk»: Zbirnyk naukovyh prac'. – K., 2015. – Vyp.101 (10). – S.258.
2. Devterov I. V. Virtual'nist' masovogo suspil'stva / I. V. Devterov // Mul'tiversum. – 2011. – Vyp.2 (100). – S.23–32.
3. Ignatko V. S. Bezmezhnist' «zhyttjevogo prostoru» ljudnyj epohy informacijnoi' revoljucii' / V. S. Ignatko // «Gileja: naukovyj visnyk»: Zbirnyk naukovyh prac'. – K., 2015. – Vyp.101 (10). – S.286.
4. Minjajlo V. S. Filosofov's'ki aspekty modeljuvannja ta prognozuvannja rozvytku kiberprostoru jak novoi' social'noi' real'nosti / V. S. Minjajlo // «Gileja: naukovyj visnyk»: Zbirnyk naukovyh prac'. – K., 2015. – Vyp.101 (10). – S.271–272.
5. Moskalyk G. F. Filosofov's'ka paradigma modernizacii' osvity v umovah informacijno-komunikativnogo seredovyssha: monografija / G. F. Moskalyk. – Kremenčuk: Vydavnytstvo «Hrystyjans'ka Zorja», 2014.
6. Homa O. Filosofiga na mezhi / Oleg Homa // Filosofov's'ka dumka. – 2015. – №6. – S.6, 8–9.
7. Jasna I. Gumanitarna osvita v Ukraїni: mizh sovjets'kym spadkom i cyvilizovanym majbutnim [Elektronnyj resurs] / I. Jasna, V. Kebuladze // Osvitnja polityka: portal gromads'kyh ekspertiv. – 2015.
8. Jasna I. Pro filosofiju [Elektronnyj resurs] / I. Jasna, O. Homa // Osvitnja polityka: portal gromads'kyh ekspertiv. – 2015. – Rezhym dostupu: <http://education-ua.org/ua>
9. Jasna I. Filosofiga v osvint'omu prostori: potencial liceju [Elektronnyj resurs] / I. Jasna, S. Prolejev // Osvitnja polityka: portal gromads'kyh ekspertiv. – 2015. – Rezhym dostupu: <http://education-ua.org/ua/articles/502-mistse-filosofiji-v-ukrainskij-osviti-mizh-universitetom-ta-litsem>.
10. Jasna I. Chy potriben «rebredyng» ukrai'ns'kij filosofii'? / Plami Jasna // Filosofov's'ka dumka. – 2015. – №6. – S.24.

Moskalyk G. F., doctor of philosophical sciences, associate Professor, Professor of Department of psychology, pedagogy and philosophy of the Kremenčug national University M. V. Ostrogradsky, head of education Department the executive committee of Kremenčug city council (Ukraine, Kremenčug), 380672712416@yandex.ua

The philosophy of the contemporary challenges of society

The author describes the modern state of philosophy as a field of research and teaching subject in higher education. Attention is focused on the problems of teaching philosophy, on the work at hand. Made an attempt to define the challenges facing contemporary society and scientists – philosophers modelling the future of humankind in the information and communication environment. The research establishes that the formation of innovative education is the most important task of the state. Overcoming challenges for the preservation and enrichment of the creative powers of man, their maximum realization in the living space involves the comprehensive development of intelligence, which appears to be the driving force behind the transition from information society to the knowledge society.

Keywords: challenges for society, information society, modern state philosophies, the development of intelligence.

Москалик Г. Ф., доктор философских наук, доцент, профессор кафедры психологии, педагогики и философии, Кременчугский национальный университет им. М. В. Остроградского, директор Департамента образования исполкома Кременчугского городского совета (Украина, Кременчуг), 380672712416@yandex.ua

Философия современных вызовов общества

Автор описывает современное состояние философии как направление исследований и учебного предмета в высших учебных заведениях. Внимание сосредоточено на проблемах преподавания философии, на ближайших задачах. Сделано попытку определить вызовы, которые стоят перед современным обществом и учеными – философами по моделированию будущей жизни человечества в информационно-коммуникационной среде. Исследователь определяет, что становление инновационного образования является важнейшей государственной задачей. Преодоление вызовов для сохранения и обогащения творческих сил человека, их максимальной реализации в жизненном пространстве предполагает всестороннее развитие интеллекта, который предстает движущей силой перехода от информационного общества к обществу знаний.

Ключевые слова: вызовы общества, информационное общество, современное состояние философии, развитие интеллекта.

* * *

УДК 1(314/316)+001.9:101:167/168:13

Найдьонов О. Г., кандидат философских наук, доцент, докторант відділу інтернаціоналізації вищої освіти, Інститут вищої освіти Національної академії педагогічних наук України (Україна, Київ), alexander.naydonov@yahoo.com.ua

ЗНАННЯ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Проведено аналіз і демаркацію буденно-практичного, наукового, квазінаукового, філософського, езотеричного та окультичного типів знань. Інформаційна цивілізація, будучи новим витком розвитку людства, для свого успішного розвитку потребує нових рівнів і типів знань, тому обґрунтовується необхідність залучення до наукової і філософської розробки якомога більшої кількості знань про людину.

Доведено теоретичну неспроможність отождолення езотеричних та окультичних знань. Людина є основним об'єктом езотеричного знання, яке направлено на її моральне та інтелектуальне вдосконалення. Окультичні знання за своєю суттю антидуховні і мають бути заборонені.

Ключові слова: знання, інформаційне суспільство, наука, філософія, езотерика, окультизм.

Знання стає головним національним надбанням в умовах інформаційної цивілізації. З появою цифрової обробки і фіксації інформації в усіх сферах суспільного життя почали відбуватися зміни, наслідки від яких відчуває мабуть кожен. Виробництво сучасних виробів, особливо, космічної техніки і засобів зв'язку є науково насиченим. Вміст знань в них незрівнянно вищий ніж вартість матеріалів з яких вони вироблені. Соціальні управління і структура настільки ускладнилися, що інтелектуальне підсилення самоорганізації суспільства стає неминучим.

У зв'язку з такою корінною переминою ролі і становища знань в процесі становлення сучасного інформаційного суспільства виникає нагальна потреба в їх осмисленні і впорядкованому підході, особливо типологізації. У філософській літературі з цього питання існує багато складних аспектів, які чекають на своє вирішення силами багатьох дослідників різноманітних напрямів. Попри колосальний науковий і дослідницький багаж в царині гносеології чи епістемології, питання типу та суті знання залишається відкритим і недостатньо дослідженим. У своїй статті В. Ф. Калуга вдається до порівняння суто наукових набутоків щодо пізнання та знання, що завжди в тій чи іншій мірі під собою мають підґрунтя дискурсу та визнання, і надбань колективного досвіду поколінь, закарбованих в міфах та легендах, а також суб'єктивного досвіду езотериків, переданого в контексті їх теоретичних викладок [1]. І. М. Луканець досліджував системно-структурну природу знання, де особливу увагу приділяв науковій теорії, її специфічним рисам структуралістичним і структурно-номінативним представленням [2]. Цей вчений досліджував також певні особливості семантичних і лінгвістичних описів знання, де головну увагу звернув на теорії Р. Павльоніса, Н. Хомського і В. Куайна [3].

Спроби філософського з'ясування знання почалися фактично разом з виникненням науки, в античні часи. Г. Д. Малунова досліджувала платонівський концепт знання в його «Апології Сократа» [4]. Позадосвідне походження знання як проблему у філософії Платона та І. Канта досліджувала Г. В. Бокал [5]. Дж. Локк і Р. Декарт теж зробили свій внесок в теорію знання, як про це переконливо свідчить у своїй праці В. І. Гусев [6]. Філософи осмислювали не тільки опосередковане знання розсудку, а й безпосереднє знання – інтуїцію. Ось що